

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[Lectio III. De comprehensione Christi, & de his quæ tunc ab Apostolis
gesta sunt.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

minus comprehendi discipulos, & occidi, ne perirent in eternum. Nam erant imperfecti, & comprehendi fuissent, facili à Christo recessissent, & eum negassent, ut accidit Petro. Unde ne quoquo modo eorum perditio sibi posset imputari, eorum curam gerit, ne comprehendantur in sua imperfecta fide, & eorum quispiam percat. Hæc est sententia S. Augustini & Rupertii in hunc locum.

LECTIO III.

De comprehensione Christi, & de his qua tunc ab Apostolis gesta sunt.

Ad hæc sibi potestate, accesserunt & iniecerunt manus in Iasum: & tenuerunt eum. Videntes autem discipuli dixerunt: Domine, si in gladio percussimus? Memores erant Dominum paulò ante de gladio emendo eos monuisse, putabant ergo mortuum: stud respexisse hoc tempus, & ideo interrogant, si percutere tunc licet. Habebant autem gladios, quibus fuerant usi ad recentem Agrii molitionem, ut multi censent. Interim Petrus, nõ expectato responso, percussit servum Pontificis, qui forte primus, vel certe cæteris violentus in Christum insurgens, & abscidit ei auriculam dexteram. Lethale absque dubio vulnus capiti eius infixisset, nisi declinasset. Id verò Petrus solito fervore fecit & zelo, sed nõ secundum scientiam; ideo à Christo reprehenditur triplici ratione & auctoritate.

Chryso. & alii.

Petrus auriculam Malcho amputas reprehenditur à Christo triplici ratione.

Primo enim ei dicit: Omnes qui acceperint gladium gladio peribunt; hoc est, qui propria auctoritate, & ad vindictam gladio uruntur, digni sunt qui gladio pereant, imò & ipse gladius eis animæ mortem conficit. Petrus autem, licet videatur gladio ulus ad defensionem, id tamen fecit sine Dominica sententia & auctoritate: & magis vindictam spirare videbatur, quàm defensionem talis percussio, quia vana erat defensio contra talè turbam armis instructam; magis nocitura erat, quàm profutura, occasionem præbens lævendi in Christum, tamquam qui contra ministros iustitiæ armis secretebat.

Secundò dicit ei: Calicem quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? Quasi reprehendat eum quòd contra specialem Patris ordinationem faciat, & redemptionem impediatur: tam à Christo inchoandam. De quo sic loquitur S. Leo, serm. i. de Pass. *Et non zelus Apostoli pium motum progredi ultra Dominum nõ patitur, nec aliquid gladium sulci. Contra Sacramentum enim erat redemptionis nostra, ne qui morti pro omnibus venerat, capi nollet, ne dilato gloria Crucis triumpho, & dominatio diabolica fieret longior, & captivitas humana durior.*

Tertio dicit ei: Annon istum rogare Patrem, & exhiberi mihi modò plijquam duodecim legiones Angelorum? Quasi dicat: Non ego auxilio duodecim Apollolorum, qui possum ad nuncum habere

re duodecim legiones Angelorum. Continebat autem legio circiter sex milia milium. Non solum autem poterat habere duodecim legiones, sed etiam milia millium, & decies centies centena milia: Nunquid est numerus militum eius? Sed quid egebat legionibus, qui verbo potuit hostes suos prosternere? quia poterat vel unum Angelum destinare, sicut olim in Ægypto ad primogenita omnia nocte una perimenda, sicut & tempore Zennacherib ad octuaginta quinque milia inretentioni danda, aut tempore Davidis ad septuaginta milia peste percutienda? An non & ipse poterat humum aperire, & omnes absorbere, sicut Core, Dathan, & Abiron? An nõ igne cælesti eos absumere, sicut ab Elia factum est in quinquagenarium & milites eius alleclat? Interim hic discit legiones esse Angelorum, quæ ad vesantur legionibus Dæmonum qui homines devorant. Unde quidem factus est à Christo, quem multi Dæmones possidebant & torquebant. Nam factus est, Legio est mihi nomen, quia multi sumus.

Job 25.

Exed. 12. 4 Reg. 19. 2. Reg. 24.

4. Reg. 1.

Marc. 5.

Cur. au. Malcho Christi servus.

Rom. 12.

Ambros. in 22. ca. Luc.

Nota. Cur servus Pontificis non aliter nuncupatus.

Cur autem Malcho Christi servus? tum ut ostenderet se libere & spontaneè ad mortem procedere; tum ut exhiberet nobis exemplum beatitudinis, & ab omni specie vindictæ abstinentiæ; magna benignitate (quasi congerens carbones ignis super caput inimicorum) - scilicet Malchi auriculam resumens, suo loco restituit, & sanavit. O magnam mortis evasione! O magnam potentiam hominis capivi, & in manus hostium tradidi! De qua sic eleganter S. Leo serm. i. de Pass. *Auram servus in ipsa sectione demortuam, & à conyuge vitæ corpore alienam, in fidem ditionis capivi recoccat manus Christi: reformatur quod ipse formaverat: nec tardè caro sequitur eius imperium, cuius erat ipsa signum.* Hæc S. Leo, conformiter S. Ambrosio, qui etiam dicit hoc factum esse ut cognoscamus ipsum esse qui è limo terræ corporis membra variis apta formavit officii, & infuso vigore mentis animavit. Sic ad dextram Salvatoris actuum vulnera non medicamentis aspersit, sed tactu obducta sanantur. Operatorem suum limus agnovit, & operatorem suam Domini manum caro sequitur, loquitur S. Ambros.

Notat quoque Sacri Interpretes ex S. Ambrosio & Cyrillo non casu sed Dei providentia factum, quòd servo huic Pontificis auricula dextra amputata sit nec vacare inysterio. Per hoc enim signabatur Iuda õs cũ suo Pontifice deinceps verum & dextrum auctori legis perdituros, omniaque finitæ tantum interpretaturos. Quod verò à Christo auris restituitur, præsignium fuit conversionis eorum, dum ablato velamine & cæcitate veritatis fidei autem præberent, saltem in fine sæculi. Audi S. Ambrosium: *si Petrus volens percussit aurem docuit quod aurem habere in specte non deberent, quam in my-*

Nota. Cur servus Pontificis non aliter nuncupatus.

in mysterio non habebant. Sed bonus Dominus ipse existit cum gladiis & fustibus comprehendere me, referunt auditu. secundum prophetiam dictam demones strans. & ipsos. si convertantur. posse sanari, quam in Passione Domini vulnerati sunt, eo quod omne peccatum Fidei mysteriis abluatur.

Significari quoque potest quod Petri sit & Apostolorum. Tunc aurem male audientis gladio spiritali, aut male interiore male intelligit, inquit S. Ambrosius. Ideo cui Deus denegavit gladium materiale propria manu eximere, gladium spiritualem verbi concessit, tamquam sibi & illis qui in Sacerdotio succedunt convenientissimum, ad demendam non solum autem male audientem, sed etiam omnem avaritiam excellentem se contra Deum. Gladius itaque est verbum Dei, unde per illum quondam cœlitus Sancti & Episcopatum & Apostolorum officium sunt inaugurati. Audi quod ad hanc rem legimus in vita S. Dunstani,

A apparere ei in somno Sancti Petrus & Paulus & Andreas, singuli singulos gladios auro inscriptos pro munere Apostolicæ benedictionis cœlestes. In gladio Petri scriptum erat: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. At Gladius Pauli nomine Pauli Gladius dicitur pro bono malum, Numquid agros vestros vitari restitui, cæcos illumina vi, claudis gressum reddidi, mortuos suscitavi. Pro his igitur omnibus hæc retribuitis: Certè ingratitudo eorum plus affligebat Christum, quam quippiam aliud; unde & eam in eius passione cœlum & terra, Jol rex Eliecus, qui Dunstano mentem ad Episcopatum evehere volebat, per Spiritum eductus, & effectus ipse ostendit. Quare Rex Dunstano visionem narranti sic ait: Cum igitur Apostoli gladios suos contulerunt verbum Dei vice sua dispensandum tradiderunt. Et quia Episcopos, viresque honoris te sublimandum scias. Quod ergo in gladio Petri scriptum est: In principio erat Verbum, scias quod videret eis apertum est? Et in quo ipse suis salutem, in secula Cantuariensis, ad dicata, specialiter Salvatori & Filio Dei, Archiepiscopatui sublimaberis. In qua vice si & aerea nescierunt, non eis mole & coquebat pa-Apostoli Petri accipies, atque ipsius possessionem sol- vendi atque ligandi super omnes Anglia Provincias habebis. Quod vero gladium ei etiam Andreas dedit suo scriptum nomine, designabatur auctori- tas in Rossenlem Ecclesiam: quam regere solitus erat, qui Cantuariensis præerat, & hæc fuit specia- liter sub patrocinio S. Andree. Quia autem prius Sanctus Dunstanus regere debebat. Londinensem Ecclesiam, ex nomine Pauli celebrem, ideo & a Paulo gladium accepit, Pauli titulo inscriptum. Hæc refero occasione gladiorum, quos habebant Apostoli, non ad ultionem, sed ad mysticam potestatem significationem, quam tunc adhuc non intelligebant. Non enim satis intellexerunt illud: Qui habet tunicam, vendat & emat gladium. Quod non sine mysterio dictum fuerat a Domino.

In illa autem hora dixit Iesus turbis, & ad eos qui ad se venerant Principes Sacerdotum, & Magister templi, & Seniores: Tanquam ad latrones

Ex vultu- rate Chri- sti Iudæi parafiatè in ipsam habuerit

Summa Iudæorū ingrati- tudo obii- tur. Ier. 28.

Ecc 2 sunt

Iob 25.
Exod 11.
4 Reg. 19
2 Reg. 24
4. Reg. 1.
2. Cor. 10
Sati per gladium cœlitium ad Episco- patum in- augurati
Ioan. 1.
Surius in vita S. Dunsta- ni & alii
Mat. 12.
Ambrosi- in 2. ca. Luc.
Nota. Cur for- mo Pau- li sit. & non alio- vi cuius- am- pnatia.
1.
Luc. 22.

sunt in deserto, bella, orationes, victorias: Non enim
 ut pugnautes, sed ut choros agentes manu protectionis
 triumphabant. Nam & maro lericho in voce pul-
 morum turbanturque deiciunt. Hæc & plura ibi S.
 Chrysostomus. Quæ certè micæ ad augmenti grati-
 tudinem populi Israel irruentis in suam Duftor-
 Doctorem, Salvatoris, ut meritis Ecclesiæ hæc ex-
 probando eis in die Veneris sancto *Impropria* oc-
 cinat per multos versus.

*Christus
 usque
 latro ap-
 prehendit
 velut.
 Ps. 68.*

Isai. 49.

Gen. 49.

*Potestas
 Satana
 in Chri-
 stum,
 non nisi à
 Christo.*

*Leo 1er, 8.
 de Pass.*

Tertio considerandum est quod dicit: *Tanquam
 ad latronem exiisti.* Licet hoc improprietate & ex-
 probretur, tamen voluit tractari & apprehendi ut
 fur, & latro, quia venerat satisfactorius pro furto
 primi hominis in Paradiso. Pro illo voluit sui san-
 guinis pretiumolvere, ita ut apud Psalmistam hæc
 sit vox eius: *Qui non rapuit tunc exsolvebam.* A-
 lia tamen & utiliori ratione sacris in litteris de-
 scribitur, tamquam raptor & prædator, quia & no-
 men eius esse dicitur: *Accelera spolia detrahe, fe-
 stina prædare.* Venerat spoliatore Diabolum, & in
 inferno prædam erutus! iamque in Cruce præ-
 danti incipit, latronis animam & Dæmonis cripiens
 potestate tanto tempore ab eo possessam. Ideo
 & de eo in typo scriptum est: *Casulum Leo-
 nis Iuda, ad prædam ascendiisti Fili mi.* In Cu-
 cum enim ascendit Christus, deditur Iuda or-
 tum, ut prædam inde caperet. Sed felix qui eius
 præda esse meruit: Utinam nos prædetur, & sibi
 corda nostra rapiat, ut *Mundus & Satan* ea ultra
 non possideat.

Denique illud considerandum quod dicit: *Hæc
 esthera vestra & potestas tenebrarum.* Ipse qui lux
 erat se in potestatem tenebrarum dedit, & am-
 pliores in se potestatem concessit, quam olim in
 lob fecerat Satana, ut per mortem suam destrue-
 ret mortis imperium. Olim Alexander Magnus sa-
 gitta hianata percussus, rogabatur ut se permitte-
 ter ligari donec illa excideretur. Respondit ipse:
Non decet vinciri Regem, cum libera sit Regis esthera.
per, salva potestas. At Christus Rex Regum se vin-
 cendi permittit percussus sagitta amoris, ut per hæc
 vincula nos sibi deviciat, & hostes deviat. Sic
 & Sampson permisit se ligari, ut postmodum de-
 struere vinculis suos hostes vinceret, vel in man-
 dibula asini, vel in devolutione aulæ eorum & tē-
 pli. Non æsimili iugiter modo Christus Dominus
 post vinculis illationes, dispersis per returrectio-
 nem vinculis mortis, totum imperium Dæmonis
 evertit, & per simplicitatem Apostolorum, in
 mandibula asini designat, totum orbem conver-
 tit.

Irreverunt itaque in Iesum, tamquam lupi rapa-
 ces in Agnum mansuetissimum, tamquam scelerat-
 tissimi atrones in Pastorem verum, tamquam per-
 fidii filii in Patrem piæm. Irreverunt (inquit S. L. O.)
 in Iesum verum, filii tenebrarum, & utentes faculis
 atque lateribus, non evaserunt infidelitatis suæ no-
 beam, quia non intellexerunt lucis aurorem. Occu-
 pant paratos teneri, & trahunt volentem trahi,

quia si velles obiri, nihil in eum possent manu impo-
 nite, sed nullam servaret illis, qui pro omnium sa-
 lute erat martirium. Irreverunt in eum tamen pingues
 vituli insolentes, rabidissimi canes, effertur leones
 nihil præcedentibus miraculis commotus. Quia in
 mō inde eorum audus est furor, quod in ter-
 ram prostraverit, quod capi antea non poterat: d
 eoque singuli in eum irruunt, totum am suam vindic-
 eantes. Circumdāt eum sicut apes, quique actulū
 figens dicit ultionis. Igitur ipsum, tū impetra & fa-
 rore in terram prosternebat. Venti, facies, totaque
 corpo in eum tabie incumbunt, concussant, & tero
 enter colligunt. Ecce qui sedet super Cherubim,
 sub pedibus impiorum jacet, & ad Patrem orare
 potest illis Psalmistæ verbis: *Miserere mei, quoniam
 conculeaverunt me homo, conculeaverunt me inimici
 mei.* Parum est fuit prolepti ad pedes discipulorum
 voluit & iacere sub pedibus inimicorum. Ligatur
 verò tamquam Agnus qui portatur ad victimam,
 sine ulla querimonia aut voce, sine ulla signo indi-
 gnationis aut iræ. Adimpletur illud: *Fili hominis
 data sunt super se vincula.* & linguam tuam faciam
 ad habere palato suo, & eris mutus.

Colligatum autem quidam censent catena fer-
 rea, eod quod Iudas dixerat, *Tene eum, & caute du-
 ce.* Adque dubio multiplici fure fuit ab eis cir-
 cumdatus, ut securus duceat, fœciorumque r: he
 rent. Sicut Leo rugiens & rapiens trahit prædam
 suam per terram, ita & illi traherant Christum
 percutendo, & multis iniuriis afficiendo, multis
 que probris. Tradunt nonnulli in torrentem Ce-
 dron, quem mox in itinere transire oportuit, præ-
 cipitatum fuisse, & vestigia pedum in ponte, ex
 quo præcipitatus fuit, impressa remanuisse. Sic tra-
 dit *Aranda* servatus *Terra sancta, & Salmeron, ad
 alii.*

Hoc hic piè considerandum, illas manus vincu-
 lis colligatas fuisse, quæ paulo ante panem Ange-
 lorum distribuerant discipulis, & quæ semper tē-
 tentæ fuerant ad bene faciendum etiam inimicis;
 quæ carnis lænem, ægris sanitatem, mortuos vitam,
 mutis loquelam, surdis auditum tactu suo resti-
 tuerant, & in ipsa eadem hora coram ipsis Malcho
 abscissam aurem. His interim vinculis vinciri vol-
 uit, ut nostrorum dñsum peret vincula peccatorū.
 Nec tam his ipse, quam suæ charitatis & amoris
 vinculis ligatur, quibus & nos colligare sibi pe-
 rat, & corda nostra trahere, indivisibiliterque u-
 nire. Dicant ergo illi, correspondentes eius amo-
 ri & charitatis Utinam Domine mi, omnes nervi
 mei, & arteriæ, omnesque venæ meæ funiculi fiat
 auris, quibus te intinè ligare possim misero meo
 cordi: ut nec mors, nec tribulatio, nec gladius um-
 quam valeant me à te separare. Utinam vincula
 tua mihi fiat alligatura salutis, & ligent manum in-
 stititæ tuæ merito contra peccata mea extantam,
 manumque misericordiae laxent, quam peccata
 mea constrinxerunt.
 Quia verò discipuli adhuc erant infirmi, nec
 satis

*Quis fura
 re Iudas
 in Chri-
 stum ir-
 ruerint.*

Ps. 55.

Ezech. 3.

*Funibus
 Christi
 Iudas cir-
 cumdatus
 fuit.*

Leo

*M
 ho
 se
 C
 fu
 ti
 ta*

Eccl. 17. & disperserunt oves gregis. Hic interim fuit infidelitas post torturas post torturam. Hic fuit infidelitas post torturas post torturam. Hic fuit infidelitas post torturas post torturam.

Dissepu- lorum Christi ignomi- niose fu- ga. Hic fuit infidelitas post torturas post torturam. Hic fuit infidelitas post torturas post torturam.

Ps. 37. Longe feci- mus nos a te. Et longi sumus a te. Et longi sumus a te. Et longi sumus a te.

Ita, Domine Iesu, dereliquerunt te proximi tui & qui noverunt te. Obliti sunt tui, & beneficium tuorum, sponsoisque se sua. Vbi sunt illi, quorum tantam gerebas sollicitudinem, ut in cordis medullis eos inscripsisse restarent? Vbi sunt quos divino Corpore & Sanguine tuo saginaveras, verbis amantissimis consolatus eras. Patri enim affectu commendaras, ne de eis gloriaris fueras quod permanissent tecum in tentationibus; Vbi Petrus tua constantia & sponsus? Vbi Iacobus & Iohannes vestra de calice Domini bibendo promissi? Vbi vestra de Iacobi fratre Domini, & Simonis & Iudae, cum ipso confanguinitas, quae suadet à confanguineo non separari? Vbi Thomae animus tuus. Eamus.

Ita, Domine Iesu, dereliquerunt te proximi tui & qui noverunt te. Obliti sunt tui, & beneficium tuorum, sponsoisque se sua. Vbi sunt illi, quorum tantam gerebas sollicitudinem, ut in cordis medullis eos inscripsisse restarent? Vbi sunt quos divino Corpore & Sanguine tuo saginaveras, verbis amantissimis consolatus eras. Patri enim affectu commendaras, ne de eis gloriaris fueras quod permanissent tecum in tentationibus; Vbi Petrus tua constantia & sponsus? Vbi Iacobus & Iohannes vestra de calice Domini bibendo promissi? Vbi vestra de Iacobi fratre Domini, & Simonis & Iudae, cum ipso confanguinitas, quae suadet à confanguineo non separari? Vbi Thomae animus tuus. Eamus.

Multi hodie discipulorum Christi fugiensium imitatore. Sed quam multi è nobis similes sunt his discipulis, qui facile Dominum derelictum humano timore aut tentatione, quando pro illo quidpiam patientiam Magna sepe provertimus, multa pro eius amore facienda decernimus, occasione verò occurr-

teate, diabimur, & incommodum aliquod pro eo pati decretaimus. Sequimur eum usque ad fractionem panis, sed non aique ad bibendum calicem Passionis. Bonum nobis videtur cum illo esse in monte Thabor, monte gloriae, sed fugimus montem Calvariae montem Passionis & ignominiae. Sic merito de nobis conqueritur: *Estis amici meus, & non permanistis in die necessitatis.* Et rursus patet huiusmodi verum esse: *Filiis Ephraim incendentes & miscentes arcum, con-versi sunt in die belli.*

Adolescens autem quidam sequebatur eum amicum eius sydonem super nudo, & illi remiserunt eum. At ille relicta sydone, nudus profugit ab eis. Hunc non fuisse ex Apolloniis, patet ex eo quod nudus dicatur, si ve super nudo corpore subitum linea veste amictus. Hic autem non erat vestitus congruus Apolloniis; nec vestitus est aliquem cum eo carnalis. Super nudo corpore tantum hunc amictum, aut sic in horro cum ipso fuisse. Cum ergo hic modus se vestitus si videatur solum accidentarius his qui è lesse surgunt, non fuit hic Iohannes aut Iacobus Apolloni, ut aliqui dixerunt; quia nec possunt dici adulescentes, vel ut Graeci habent *adulescentulus*. Sed fuit aliquis è Villa Gethsemani, aut vicinia, si ve ex his, qui in horri custodia erant, qui rumore excitatus venit, ut agnosceret quid fieret & secutus est, ut videret finem huius tragodiae, quia forsitan beneficium erat Christo. Quisquis fuerit, hoc videtur à S. Mattheo enarratum, ut ostendat quanta fuerit circa Dominum trepidatio ita ut nemo apud eum consistere valeret. Sic implebantur Scripturae dicentes: *Non invenisse auxiliatorem, aut consolatorem Mystra* è autem hic adolescens factus suo docet, si dum Christum sequimur, hostes virtutis nos cum Christo perdere querant, & de suo numero facere fugendam esse ab eis, etiam cum iactura vestis, hoc est bonorum exteriorum, & corporis quo anima regitur. Haec reliquenda potius, quam periculum animae incurramus. Sic Ioseph relicto pallio fugit ab impudica. Hinc observa cum Beda, quod hic non dicitur fugisse à Christo, sed ab eis, scilicet hostibus Christi.

LECTIO IV.

Quomodo Christus primò ductus sit ad Annam, deinde ad Caiphan, & quid ibi circa eum actum.

Arreperunt itaque Iesum, & ligarunt. At quod dixerunt, si quaram à Petro, ipse se sequitur à loquere. Si ab his discipulis, omnes relicto eo fugerunt. Si ab adolescente sydone amicto, coactus est ipse nudus auferere. Interrogatus Martam eius Matrem, forsitan ipsa quid eum filio agatur, probè doovit. Dicamus ergo ei quod animae devota in Cantibus: *Quò abitis dilectus meus: è pulcherrima mulierum, & quare vultus vestri? Verum si huius rei conscia est Maria, absque*

Adolescens Christi secutus quiss fuerit.

Cant. 93.